

Vēstures stunda

Mācību stundas plāns

Autori:

Oskars Kaulēns - vēstures, kulturoloģijas un politikas skolotājs Rīgas Lietuviešu vidusskolā, izglītības programmas "Iespējamā misija" absolvents.

Edgars Bajaruns - vēstures un sociālo zinību skolotājs Siguldas pilsētas vidusskolā un vēstures skolotājs Laurenču sākumskolā, izglītības programmas "Iespējamā misija" absolvents. SAZINIES !

e-pasts: oskars.kaulens@gmail.com

Mācību priekšmets:

Latvijas vēsture (9. klase); Latvijas un pasaules vēsture (12. klase).

Klase:

9. vai 12. klase.

Mācību stundas ilgums:

80 min. (2 x 40 min.).

Mācību stundas tēma:

padomju varas īstenotās iedzīvotāju deportācijas Latvijā 1941. un 1949. gadā.

Mācību stundas mērķis:

skolēni izprot padomju varas īstenoto iedzīvotāju deportāciju norisi, to mērķus un radītās sekas Latvijas vēsturē.

Mācību stundā

sasniedzamie rezultāti:

1. Izskaidro, pret kādām sabiedrības grupām un kāpēc tika vērstas padomju varas īstenotās iedzīvotāju deportācijas Latvijā.

2. Raksturo, kādi bija deportēto iedzīvotāju dzīves apstākļi, nonākot Sibīrijā un atgriežoties Latvijā.

3. Nosaka, kādas sekas politikā, ekonomikā un kultūrā radīja padomju varas īstenotās iedzīvotāju deportācijas Latvijas vēsturē.

4. Pamato savu personīgo viedokli, kāda ir padomju varas īstenoto iedzīvotāju deportāciju nozīme Latvijas vēsturē.

Mācību stundā

nepieciešamie resursi:

Tehniskais aprīkojums

1. Dators katram skolēnu pārim.
2. Pleijera austiņas katram skolēnu pārim.
3. Projektors un ekrāns.
4. Interneta pieslēgums.

Skolotāja veidotie materiāli

1. Darba lapas katram skolēnam, kas ir veidotas, izmantojot interneta vietnē www.esipats.lv pieejamo informāciju.

Pirms mācību stundas veicamie uzdevumi skolēniem:

1. Sameklē un izlasa mācību grāmatā un citos resursos pieejamo informāciju par padomju varas īstenotajām iedzīvotāju deportācijām Latvijā 1941. un 1949. gadā.
2. Izveido domu karti par tēmu DEPORTĀCIJA un pieraksta vismaz 10 svarīgus atslēgas vārdus, kas paskaidro deportāciju norisi Latvijā 1941. un 1949. gadā.

Laiks

Skolotāja darbība

Skolēna darbība

Komentāri

AKTUALIZĀCIJA

5 minūtes

1. Iepazīstina skolēnus ar mācību stundas mērķi un sasniedzamajiem rezultātiem.
2. Lūdz katram skolēnam no iepriekš sagatavotās domu kartes izvēlēties un nosaukt, viņaprāt, svarīgāko atslēgas vārdu, kas paskaidro deportāciju norisi Latvijā.

1. Katrs skolēns izvēlas svarīgāko atslēgas vārdu, nosauc to skaļi un vienā teikumā paskaidro, kā izvēlētais atslēgas vārds paskaidro deportāciju norisi Latvijā.
2. Pārējie skolēni savās domu kartēs ar "+" atzīmē citu skolēnu nosauktos atslēgas vārdus un/vai papildina domu karti ar atslēgas vārdiem, kas līdz tam nebija pierakstīti.

Ja kādam skolēnam nav izpildīts mājas uzdevums, viņš veido jaunu domu karti mācību stundas laikā un papildina to ar atslēgas vārdiem, ko nosauc citi skolēni.

Laiks

Skolotāja darbība

Skolēna darbība

Komentāri

APJĒGŠANA UN LIETOŠANA

5 minūtes

1. Aicina skolēnus atvērt interneta vietni www.esipats.lv savos datoros. Sniedz nelielu instrukciju, kā ir organizēta informācija šajā interneta vietnē.
2. Izdala katram skolēnam sagatavoto darba lapu par deportāciju norisi Latvijā. Aicina skolēnus iepazīties ar veicamajiem uzdevumiem, sniedz atbildes uz skolēnu uzdotajiem jautājumiem.

1. Skolēni atver interneta vietni www.esipats.lv un seko līdz skolotāja norādēm par to, kā šī vietne tiks izmantota mācību uzdevumu veikšanai.
2. Skolēni iepazīstas ar darba lapā veicamajiem uzdevumiem. Uzdod jautājumus par veicamajiem uzdevumiem, ja tādi ir radušies.

30 minūtes

3. Aicina skolēnus pāros veikt 1. uzdevumu darba lapā, izmantojot vietni www.esipats.lv pieejamo informāciju.

3. Skolēni pāros skatās video fragmentus interneta vietnē www.esipats.lv (atbilstoši skolotāja norādēm), kopīgi pārrunā atbildes un pieraksta tās (veic 1. uzdevumu darba lapā).

SVARĪGI! Viens pāris analizē un pieraksta atbildes uz 1. uzdevuma 2. un 3. fragmenta jautājumiem. Otrs pāris analizē un pieraksta atbildes uz 1. uzdevuma 1. un 4. fragmenta jautājumiem.

10 minūtes

4. Aicina skolēnus izveidot apspriežu grupas (2 pāri kopā) un savā starpā izskaidrot pierakstītās atbildes uz jautājumiem.

4. Skolēni apspriežu grupās skaidro viens otram pierakstītās atbildes uz jautājumiem par aplūkotojiem video fragmentiem.
5. Kamēr viens pāris skaidro savas pierakstītās atbildes, otrs pāris pieraksta atbildes uz jautājumiem darba lapā. Pēc tam pāri mainās lomām - skolēni, kuri iepriekš veica pierakstus, skaidro savas atbildes, savukārt tie skolēni, kuri iepriekš skaidroja atbildes, tagad pieraksta atbildes darba lapā.

SVARĪGI! Apspriežu grupas jāveido tā, lai vienā grupā būtu 1 pāris, kas ir pierakstījis atbildes uz 1. uzdevuma 2. un 3. fragmenta jautājumiem, un 1 pāris, kas ir pierakstījis atbildes uz 1. uzdevuma 1. un 4. fragmenta jautājumiem.

REZULTĀTĀ katram skolēnam ir jābūt pierakstītām atbildēm uz visiem jautājumiem darba lapas 1. uzdevumā!

15 - 20 minūtes

5. Aicina skolēnus apspriežu grupās analizēt, kādas ir deportāciju radītās sekas politikā, ekonomikā un kultūrā Latvijas vēsturē, un aizpildīt 2. uzdevumu darba lapās.

6. Skolēni strādā iepriekš izveidotajās apspriežu grupās. Kopīgi domā un darba lapā pieraksta, kādas sekas politikā, ekonomikā un kultūrā ir radījušas iedzīvotāju deportācijas Latvijas vēsturē (2. uzdevums darba lapā). Pie katrām deportāciju radītajām sekām pieraksta savu skaidrojumu, vai šīs sekas ir vērtējamas pozitīvi vai negatīvi Latvijas vēsturē un kāpēc tā uzskata.

Uzdevuma veikšanā skolēni tiek aicināti izmantot papildus informāciju arī no citiem resursiem par deportāciju radītajām sekām Latvijas vēsturē.

5 -10 minūtes

6. Lūdz katrai grupai izvēlēties vienas svarīgākās deportāciju radītās sekas politikā, vienas - ekonomikā un vienas - kultūrā un nosaukt tās skaļi.

7. Katras apspriežu grupas pārstāvis nosauc svarīgākās deportāciju radītās sekas politikā, ekonomikā un kultūrā un paskaidro, vai tās ir vērtējamas pozitīvi vai negatīvi Latvijas vēsturē, un kāpēc grupa tā uzskata.
8. Pārējie skolēni savās darba lapās ar "+" atzīmē citu skolēnu nosauktās sekas, ja tādas pašiem ir pierakstītas, un/vai papildina darba lapu ar citām sekām, kas līdz tam nebija pierakstītas.

AKTUALIZĀCIJA

1. Aicina skolēnus papildināt stundas sākumā izmantoto domu karti par tēmu DEPORTĀCIJA ar jauniem atslēgas vārdiem par deportāciju norisi un to radītajām sekām Latvijas vēsturē.

2. Aicina skolēnus izvēlēties 3 svarīgākos atslēgas vārdus un aizpildīt izejas biļeti.

1. Papildina domu karti par tēmu DEPORTĀCIJA ar jauniem atslēgas vārdiem, kas paskaidro deportāciju norisi un radītās sekas Latvijas vēsturē.

2. Katrs skolēns aizpilda izejas biļeti - uz mazām lapiņām pieraksta 3 svarīgākos atslēgas vārdus, kas paskaidro deportāciju norisi un to radītās sekas Latvijas vēsturē. Pie katra atslēgas vārda vienā īsā teikumā izskaidro, kā šis atslēgas vārds ir saistīts ar deportācijām Latvijas vēsturē.

3. Dodoties laukā no klases skolēni iesniedz izejas biļetes skolotājam.

Izejas biļeti skolotājs izmanto kā formatīvās vērtēšanas instrumentu, lai pārlicinātos, vai katrs skolēns ir sasniedzis mācību stundā izvirzītos mērķus.

Papildus uzdevums skolēniem padziļinātai tēmas izpratnei:

1. Izmantojot darba lapā pierakstīto informāciju, savas zināšanas un citos avotos pieejamo informāciju, 7 līdz 10 teikumos pieraksta un pamato savu personīgo viedokli par diskusijas jautājumu: "Vai mūsdienu jauniešiem Latvijā padomju varas īstenotās iedzīvotāju deportācijas šķiet nozīmīgs notikums?".
2. Nākamajā vēstures stundā tiek organizēta diskusija un pārrunas par diskusijas jautājumu, pamatojoties uz iepriekš sagatavotajiem skolēnu viedokļiem.

Citi jautājumi diskusijai mācību stundās:

1. Kāpēc valsts izmanto deportācijas kā metodi politisko mērķu sasniegšanai un kāda ir tava attieksme pret šādu metožu izmantošanu?
2. Vai padomju varas īstenotās iedzīvotāju deportācijas ir uzskatāmas par noziegumu pret cilvēci un kādi vēstures fakti to pierāda?
3. Kuras no deportāciju radītajām sekām un pārmaiņām ir novērojamas arī mūsdienu Latvijā un kādi fakti par to liecina?